

საქართველოში მაღალტექნოლოგიური პროდუქციის წარმოების, ექსპორტისა და იმპორტის ძირითადი ტენდენციები

გიორგი სანაძე

ეკონომიკის დოქტორი

თანამედროვე სამყაროში სულ უფრო და უფრო იზრდება მაღალ ტექნოლოგიაზე დაფუძნებული ეკონომიკის როლი და მას უდიდესი გავლენა გააჩნია ამ თუ იმ ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების პროცესზე. ამ თვალსაზრისით, საქართველოში არსებული ვითარება ნაკლებად დამაკმაყოფილებლად შეიძლება ჩაითვალოს. უნდა აღნიშნოს, რომ მაღალი ტექნოლოგიების ფართოდ დანერგვა საგრძნობლად უზრუნველყოფს ქვეყანაში რეტროეკონომიკის შედეგების მინიმიზაციას, რაც თავის მხრივ, დადებითად აისახება მოსახლეობის კეთილდღეობაზე. ამ ტიპის ინიციატივების განხორციელებისას უმთავრესი ყურადღება აუცილებლად უნდა გამახვილდეს მაღალტექნოლოგიური და საშუალო მაღალტექნოლოგიური მრეწველობის განვითარებაზე. ამ მოცემულობის წარმატებით განხორციელებისთვის აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს განათლებისა და მეცნიერების სექტორის გაძლიერება, განსაკუთრებით, ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მიმართულების კუთხით. აღნიშნული საკითხის აქტუალურობიდან გამომდინარე, წინამდებარე სტატიაში განხილულია, დამუშავებულია და გაანალიზებულია საქართველოს ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემები მაღალტექნოლოგიური პროდუქციის წარმოების, შექმნილი დამატებული ღირებულების, ექსპორტისა და იმპორტის მხრივ, საერთაშორისო მეთოდოლოგიის შესაბამისად, რაც თავის მხრივ, საინტერესო უნდა იყოს დაინტერესებული მკითხველისთვის.

საკვანძო სიტყვები: მაღალტექნოლოგიური მრეწველობა, საგარეო ვაჭრობა, დამატებული ღირებულება, უცხოური პირდაპირი ინვესტიციები

საქართველოს ეკონომიკისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია ცოდნაზე დაფუძნებული ეკონომიკის განვითარება, რისთვისაც საჭიროა განათლებისა და მეცნიერების სფეროს ხელშეწყობა.

სახელმწიფოს ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიის ერთ-ერთ უმთავრეს ამოცანას ქვეყანაში მაღალი ტექნოლოგიების მოზიდვა და დანერგვა უნდა წარმოადგენდეს. აღსანიშნავია, რომ კერძო სექტორის კონკურენტუნარიანობის გაძლიერების მიზნით, აუცილებელია ხელი შეეწყოს ისეთი მიმართულებების დაფინანსებასა და განვითარებასაც, რომლებიც დაკავშირებულია კვლევებისა და დამუშავებების (R&D) სექტორთან. გარდა ამისა, უნდა აღინიშნოს, რომ კვლევებისა და დამუშავებების დარგის კომერციალიზაცია დაეხმარება ისეთი მიმართულებების ურთიერთანამშრომლობას, როგორებიცაა ბიზნესსექტორი და განათლება.

თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარების თვალსაზრისით, აუცილებელია აგრეთვე იმ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოძიება და, რაც მთავარია, მათი შემოდინების შესაბამისი ხელშეწყობა, რომელთა მთავარი პრიორიტეტია მოწინავე ტექნოლოგიების შემოტანა-დანერგვა (საქართველოს მთავრობა, 2014, გვ. 40-48). როდესაც ჩვენ ვსაუბრობთ ცოდნის ეკონომიკაზე, ხშირ შემთხვევაში მას ვაკავშირებთ მაღალ ტექნოლოგიებთან, ინოვაციური პროდუქციისა და მომსახურების შექმნასთან, სრულიად ახალ ეკონომიკურ დისკურსთან, რაც თავის მხრივ, თანამედროვე, სოციალურ ქსელებზე პორიენტირებული საზოგადოებისთვის კარგად ადაპტირებადია.

საქართველოში მაღალტექნოლოგიური პროდუქციის წარმოების, ექსპორტისა და იმპორტის სტატისტიკის ზოგადი ანალიზი

სანამ უშუალოდ შევეხებით საქართველოში მაღალტექნოლოგიური პროდუქციის წარმოების, ექსპორტისა და იმპორტის, აგრეთვე, იქ შექმნილი დამატებული ღირებულების სა-

კითხს, ინტერესმოკლებული არ უნდა იყოს უშუალოდ მაღალ ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული ეკონომიკური საქმიანობის განსაზღვრა ევროსტატის შესაბამისი მეთოდოლოგიის მეშვეობით (EUROSTAT, 2020). აღნიშნული მეთოდოლოგიის თანახმად, ტექნოლოგიური თვალსაზრისით, მრეწველობა შეიძლება დაიყოს ოთხ კატეგორიად. ესენია:

- მაღალტექნოლოგიური (High-Technology) მრეწველობა;
- საშუალო მაღალტექნოლოგიური (Medium-Hightechnology) მრეწველობა;
- საშუალო დაბალტექნოლოგიური (Medium-Lowtechnology) მრეწველობა;
- დაბალტექნოლოგიური (Low-Technology) მრეწველობა.

ევროსტატის მეთოდოლოგიის თანახმად, მრეწველობის ტექნოლოგიურ კატეგორიებში ეკონომიკური საქმიანობები შემდეგნაირად არის განაწილებული (EUROSTAT, 2020):

➤ **მაღალტექნოლოგიური მრეწველობა:**

- ძირითადი ფარმაცევტული პროდუქტისა და ფარმაცევტული პრეპარატების წარმოება;
- კომპიუტერის (სხვადასხვა პროგრამული უზრუნველყოფისა და აპლიკაციის ჩათვლით), ელექტრონული და ოპტიკური პროდუქციის წარმოება.

➤ **საშუალო მაღალტექნოლოგიური მრეწველობა:**

- ქიმიური პროდუქტის წარმოება;
- ელექტრონული საშუალებების წარმოება;
- მანქანური აღჭურვილობის წარმოება;
- ავტომობილების, მისაბმელიანი და ნახევრად მისაბმელიანი ავტომობილების წარმოება;
- სხვა ტრანსპორტისა და მათი აღჭურვილობის წარმოება.

➤ **საშუალო დაბალტექნოლოგიური მრეწველობა:**

- კოქსისა და დახვეწილი ნავთობპროდუქტის წარმოება;
- რეზინისა და პლასტმასის ნაწარმის წარმოება;
- სხვა არალითონური მინერალის წარმოება;
- ძირითადი ლითონების წარმოება;
- ნაწარმის წარმოება;
- მანქანები და მოწყობილობა;
- მანქანებისა და მოწყობილობების შეკეთება და მონტაჟი.

➤ **დაბალტექნოლოგიური მრეწველობა:**

- კვების პროდუქტის, სასმელის, თამბაქოს ნაწარმის, ტექსტილის, ტანსაცმლის, ტყავის წარმოება;
- ხისა და ხის პროდუქტების წარმოება;
- ქაღალდისა და ქაღალდის ნაწარმის წარმოება,
- ბეჭდვა და ჩაწერილი მედიის რეპროდუქცია;
- ავეჯის წარმოება.

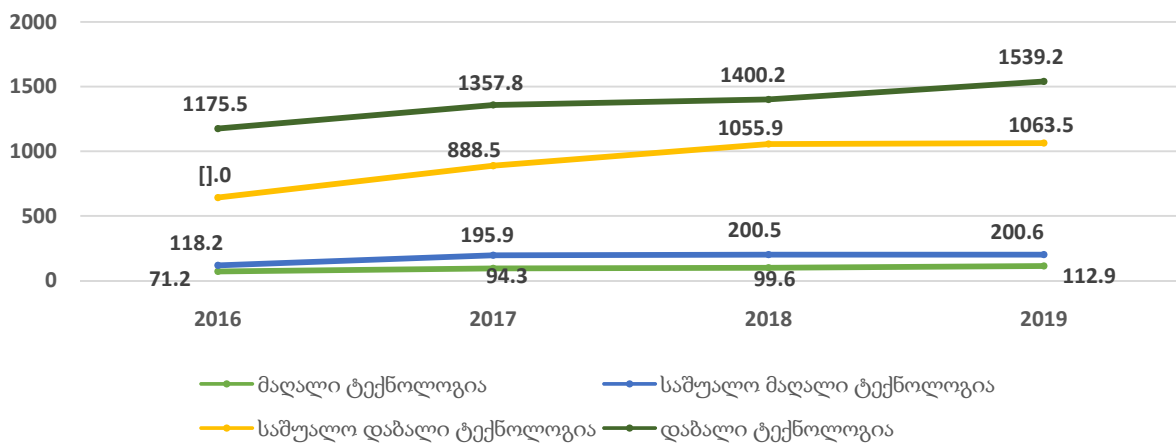
ტექნოლოგიური ინოვაცია იძლევა საშუალებას, რომ მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებმა განახორციელონ საწარმო პროცესის უკეთ ავტომატიზება, სხვადასხვა მარკეტინგული

აქტივობა და ა.შ. ამასთან ერთად, უნდა აღინიშნოს, რომ მეწარმეებს უჩნდებათ მნიშვნელოვანი ინოვაციური იდეები. ისინი ახორციელებენ ბაზრის კვლევას და მიღებული შედეგების საფუძველზე აუმჯობესებენ პროდუქციასა და მომსახურებას. აღსანიშნავია, რომ ისეთ ქვეყნებში, როგორებიც არიან, მაგალითად, გერმანია, ფინეთი, იტალია, მცირე და საშუალო ბიზნესები მთავრობისგან იღებენ გარკვეულ თანადაფინანსებას ინოვაციური პროექტების დასაწერგავად (Crespi, Zuniga, 2010, pp.40).

ევროსტატის მეთოდოლოგიის გათვალისწინებით, საქართველოში მრეწველობის სექტორში შექმნილი დამატებული ღირებულების დინამიკა 2019-2016 წლებში. აღნიშნული მონაცემები (იხ. გრაფიკი 1) დამუშავებულია ამ სტატის ავტორის მიერ, საქსტატის ორგანიზებით განხორციელებული საწარმოთა სტატისტიკური გამოკვლევის მონაცემთა ბაზის ანალიზის საფუძველზე (საქსტატი, 2020ბ):

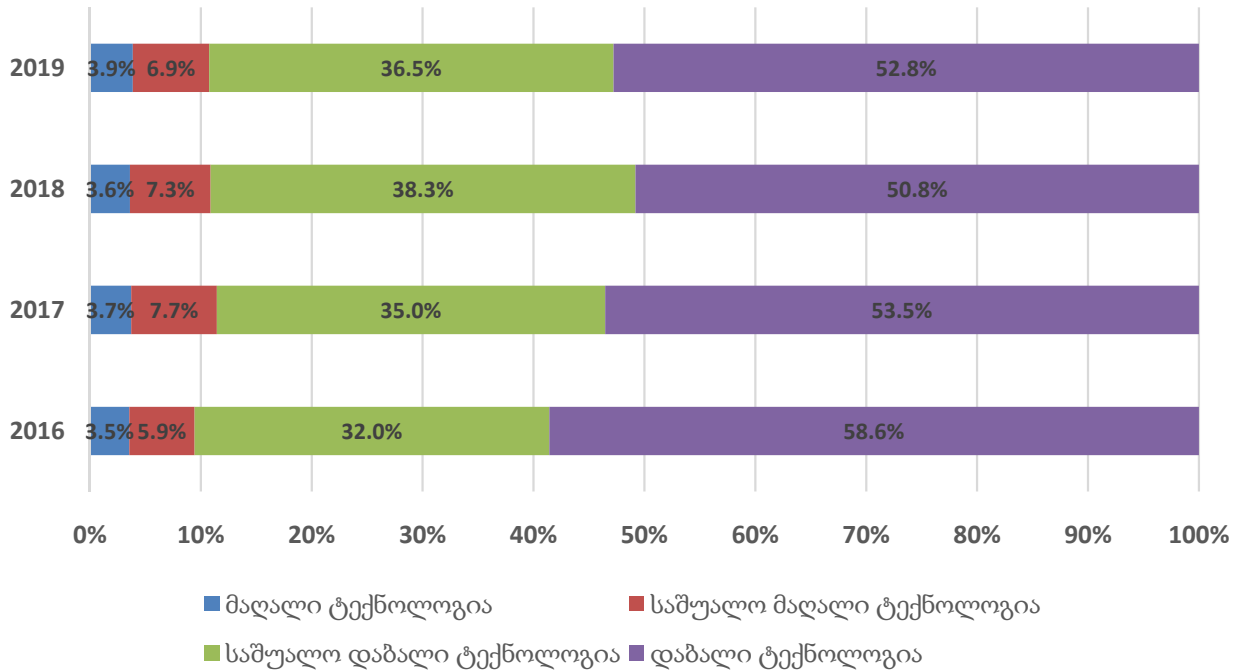
გრაფიკი 1

საქართველოში მრეწველობაში შექმნილი დამატებული ღირებულებები მრეწველობის ტექნოლოგიების კატეგორიების მიხედვით 2016-2019 წლებში (მლნ. ლარი)

როგორც გრაფიკი 1-დან ჩანს, საქართველოში მრეწველობაში შექმნილი დამატებული ღირებულების უდიდესი ნაწილი ორ კატეგორიას – საშუალო დაბალ და დაბალ ტექნოლოგიებს მოიცავს. 2019 წელს მაღალ ტექნოლოგიებში შექმნილი დამატებული ღირებულება 113 მლნ. ლარს შეადგენდა (13,3%-ით მეტი, ვიდრე 2018 წელს). რაც შეეხება საშუალო მაღალ ტექნოლოგიებს, ამ კატეგორიაში შექმნილი დამატებული ღირებულება 2019 წელს დაახლოებით 201 მლნ. ლარით განისაზღვრა, ეს კი 2018 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით უმნიშვნელოდ არის გაზრდილი (დაახლოებით ნახევარი მილიონი ლარით). ასევე უმნიშვნელოდ განსხვავდება 2019 და 2018 წლებში საშუალო დაბალი ტექნოლოგიების კატეგორიებში შექმნილი დამატებული ღირებულება. რაც შეეხება დაბალ ტექნოლოგიებში შექმნილ დამატებულ ღირებულებას, 2019 წლის მაჩვენებელი, 2018 წელთან შედარებით, 9,9%-ით არის მომატებული. ტექნოლოგიების კატეგორიებში შექმნილი დამატებული ღირებულების უკეთ შესაფასებლად ინტერესმოკლებული არ უნდა იყოს მათი პროცენტული განაწილების დინამიკის ანალიზი 2016-2019 წლებში (იხ. დიაგრამა 1). აღნიშნული მონაცემები დამუშავებულია ავტორის მიერ, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის (საქსტატი) ორგანიზებით განხორციელებული საწარმოთა სტატისტიკური გამოკვლევის მონაცემთა ბაზის ანალიზის საფუძველზე (საქსტატი, 2020ბ):

საქართველოში შექმნილი დამატებული ღირებულებების განაწილება მრეწველობის ტექნოლოგიების კატეგორიების მიხედვით 2016-2019 წლებში (%)

როგორც დიაგრამა 1-დან ჩანს, დაბალ ტექნოლოგიებში შექმნილი დამატებული ღირებულების წილი 2016-2019 წლებში არასოდეს ჩამოსულა 50%-ზე დაბლა. რაც შეეხება საშუალო დაბალ ტექნოლოგიებს, ამ შემთხვევაში წილი 32-38%-ს შორის მერყეობს. აღნიშნული დიაგრამა მიგვანიშნებს, რომ საქართველოს მრეწველობის სექტორი ხშირ შემთხვევაში ეფუძნება დაბალ ან საშუალო დაბალ ტექნოლოგიებს, რაზეც მეტყველებს ის გარემოება, რომლის მიხედვითაც, 2019 წელს ამ კატეგორიაში შექმნილი დამატებული ღირებულების ჯამური წილი 89,3%-ით არის განსაზღვრული, ხოლო 2018 წელს – 89,1%-ით. ანალოგიური მაჩვენებელი 2017 წელს – 88,5%-ს შეადგენს, 2016 წელს კი – 90,6%-ს. საგულისხმოა, რომ საშუალო მაღალტექნოლოგიურ კატეგორიაში შექმნილი დამატებული ღირებულების წილი არასდროს ყოფილა 8%. ამ მიმართულებით ყველაზე მაღალი ნიშნული – 7,7% ფიქსირდება 2017 წელს, ხოლო 2019 წელს ეს მაჩვენებელი სულ რაღაც 6,9%-ით არის განსაზღვრული. რაც შეეხება მაღალი ტექნოლოგიების კატეგორიაში შექმნილი დამატებული ღირებულების წილს, ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი – 3,9% დაფიქსირდა 2019 წელს, ხოლო ყველაზე დაბალი – 3,5% 2016 წელს (დეტალურად იხ. დიაგრამა 1).

საინტერესოა, როგორი ტენდენციით ხასიათდება იგივე სამრეწველო ტექნოლოგიური კატეგორიები საგარეო ვაჭრობის თვალსაზრისით (საქსტატი, 2019). ამ მიზნის მისაღწევად ავტორის მიერ საგარეო ვაჭრობაში გამოყენებული საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურის (HS 2012) შესაბამისი კოდები (საქსტატი, 2012) გადაყვანილ იქნა ეკონომიკურ საქმიანობათა სახეების პროდუქციის კლასიფიკატორის (CPA 2008) კოდებში საგანგებოდ მომზადებული გადამყვანის მეშვეობით (საქსტატი 2020ა).

სამრეწველო პროდუქციით საგარეო ვაჭრობა ტექნოლოგიური კატეგორიების მიხედვით
2016-2019 წლებში (მლნ. აშშ დოლარი)

		2016	2017	2018	2019
ბრუნვა	მაღალი ტექნოლოგია	946,2	1 094,6	1 155,9	1 162,0
	საშუალო მაღალი ტექნოლოგია	2 562,6	2 764,6	3 583,4	4 152,5
	საშუალო დაბალი ტექნოლოგია	723,7	963,1	1 020,0	1 016,3
	დაბალი ტექნოლოგია	2 407,7	2 704,6	3 081,4	2 989,0
		2016	2017	2018	2019
იმპორტი	მაღალი ტექნოლოგია	810,3	917,3	964,1	924,0
	საშუალო მაღალი ტექნოლოგია	2 219,3	2 264,4	2 812,4	3 030,5
	საშუალო დაბალი ტექნოლოგია	1 721,4	1 916,8	2 259,2	2 161,5
	დაბალი ტექნოლოგია	1 674,2	1 862,1	2 051,0	2 002,7
		2016	2017	2018	2019
ექსპორტი	მაღალი ტექნოლოგია	135,8	177,3	191,7	237,9
	საშუალო მაღალი ტექნოლოგია	343,2	500,2	771,0	1 122,0
	საშუალო დაბალი ტექნოლოგია	364,6	590,6	671,9	589,4
	დაბალი ტექნოლოგია	733,4	842,5	1,030,4	986,2
		2016	2017	2018	2019
სალდო	მაღალი ტექნოლოგია	-674,4	-739,9	-772,4	-686,1
	საშუალო მაღალი ტექნოლოგია	-1 876,1	-1 764,2	-2 041,3	-1 908,5
	საშუალო დაბალი ტექნოლოგია	-1 356,8	-1 326,2	-1 587,2	-1 572,1
	დაბალი ტექნოლოგია	-940,8	-1 019,5	-1 020,7	-1 016,5

როგორც ცხრილი 1-დან ჩანს, საქართველოს საგარეო ვაჭრობის თვალსაზრისით, ოთხივე ტექნოლოგიურ კატეგორიაში უარყოფითი სალდო ფიქსირდება. საინტერესოა ასევე ის გარემოება, რომლის მიხედვითაც, 2019 წელს საქართველოში იმპორტირებული ტექნოლოგიური კატეგორიების 51,3% საშუალო დაბალ და დაბალ ტექნოლოგიებზეა განაწილებული. რაც შეეხება მაღალ ტექნოლოგიებს, ამ შემთხვევაში იმპორტის წილი 11,4%-ით არის წარმოდგენილი. ეს ტენდენცია მეტ-ნაკლები ერთგვაროვნებით ხასიათდება წინა პერიოდებშიც (იგულისხმება 2018-2016 წლები). რაც შეეხება იმას, რომ 2019 წელს საშუალო მაღალტექნოლოგიური კატეგორიის ექსპორტი მნიშვნელოვნად გაიზარდა 2018-2016 წლებთან შედარებით, უწინარესად, გამოწვეულია საავტომობილო საშუალებების რეექსპორტის მოცულობის ზრდით. მთლიანობაში, ცხრილი 1-ში ნაჩვენებია უარყოფითი სალდო, მათ შორის, დაბალი ტექნოლოგიების კატეგორიაშიც, ცალსახად მიუთითებს საქართველოს ეკონომიკაში მაღალი ტექნოლოგიების უმნიშვნელო წვლილზე. რა თქმა უნდა, აქვე მაღალ ტექნოლოგიებზე აქცენტის გაკეთება თავის მხრივ არ გამორიცხავს ისეთი დარგების აუცილებლობას, რომლებიც დაკავშირებულია დაბალ ტექნოლოგიებთან. ის ქვეყნები, რომლებიც აწარმოებენ მაღალ ტექნოლოგიებს, უარს არ ამბობენ დაბალტექნოლოგიური პროდუქციის (მაგალითად, კვების მრეწველობა) წარმოებაზე (პაპავა, 2018ა, გვ. 39). საგუ-

ლისხმობს ისიც, რომ ქვეყანა ორიენტირებული უნდა იყოს ცოდნაზე დაფუძნებულ ეკონომიკაზე, რომლის ფარგლებში ასევე პრესტიჟული იქნება სამეცნიერო საქმიანობა, განსაკუთრებით – ზუსტი, საბუნებისმეტყველო და კომპიუტერული დარგები. ყოველივე ამის გარეშე შეუძლებელია, საქართველო გახდეს ეკონომიკურად განვითარებული ქვეყანა (პაპავა, 2018ბ).

დასკვნა და რეკომენდაცია

ამრიგად, საქართველოს ეკონომიკაში მაღალი ტექნოლოგიების მოზიდვა და შესაბამისად, მათი შესაბამისი გამოყენება არის იმის უმთავრესი წინაპირობა, რომ ქვეყანაში შეიქმნას კონკურენტუნარიანი, საზოგადოებაში არსებული მოთხოვნების შესაბამისი ინოვაციური პროდუქცია. მაღალი ტექნოლოგიების ფართოდ დანერგვა თავის მხრივ, აგრეთვე განაპირობებს ქვეყნის რეტროეკონომიკის წიაღიდან თავის დაღწევას. ეს კი, ბუნებრივია, საბოლოოდ დადებითად აისახება საქართველოს მოსახლეობის კეთილდღეობაზეც. ინოვაციური პროექტების განხორციელებისას უმთავრესი ყურადღება უნდა გამახვილდეს მაღალტექნოლოგიური და საშუალო მაღალტექნოლოგიური მრეწველობის განვითარებაზე. ჩემი აზრით, ღვინისა და მინერალური სასმელის წარმოება და მათი ექსპორტი ნამდვილად არ არის ცუდი, თუმცა მხოლოდ ეს მიმართულება ქვეყნის ეკონომიკას ვერ განავითარებს. ამ მიზნის მისაღწევად საჭიროა, მრეწველობაში გაიზარდოს მაღალ ტექნოლოგიაზე დაფუძნებული და პროდუქციის წილი. საგულისხმოა, რომ განსაკუთრებით COVID-19 ახალი კორონავირუსით გამოწვეულმა პანდემიურმა კრიზისმა მნიშვნელოვანი დაღი დაასვა ტრადიციულ ეკონომიკურ მიდგომებს (Frankel, 2020). აქედან გამომდინარე, ჩემი აზრით, პოსტკორონომიკურ ეპოქაში მაღალ ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული ინოვაციური იდეების ღირებულება საგრძნობლად უნდა გაიზარდოს როგორც მსოფლიოში, ასევე – საქართველოში.

ლიტერატურა:

1. საქსტატი, (2012). *საგარეო-ეკონომიკური საქმიანობის ეროვნული სასაქონლო ნომენკლატურა (HS 2012)*. თბილისი, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, <https://www.geostat.ge/media/13418/12-HS-2012_GEO.pdf>.
2. საქართველოს მთავრობა, (2014). *საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია – „საქართველო 2020“*. თბილისი, საქართველოს მთავრობა, <http://gov.ge/files/382_42949_233871_400-1.pdf>.
3. პაპავა ვ., (2018ა). *დამწვევი და ჩამორჩენილი ზრდა – ევროკავშირის პოსტკომუნისტური ქვეყნების გამოცდილება და საქართველო*. ექსპერტის აზრი, № 99. თბილისი, საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდი, <<https://www.gfsis.org/files/library/opinion-papers/99-expert-opinion-geo.pdf>>.
4. პაპავა ვ., (2018ბ). „საქართველოს ეკონომიკა „ტურისტულ ხაფანგში“. *რონდელის ბლოგი*, 25 ივლისი, <<https://www.gfsis.org/ge/blog/view/854>>.
5. საქსტატი, (2019). *საგარეო ვაჭრობა*. დამამუშავებელი მრეწველობის პროდუქციის იმპორტი და ექსპორტი. საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.
6. საქსტატი, (2020ა). *პროდუქციის კლასიფიკაცია საქმიანობის სახეების მიხედვით (CPA 2008)*. თბილისი, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, <https://www.geostat.ge/media/30987/CPA-2008_Geo.pdf>.
7. საქსტატი, (2020ბ). *მაღალი ტექნოლოგიების სფეროში შექმნილი დამატებული ღირებულება 2016-2019 წლებში*. საწარმოთა სტატისტიკური გამოკვლევის მონაცემთა ბაზა. თბილისი, სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.
8. Crespi G., Zuniga P., (2010). *Innovation and Productivity: Evidence from Six Latin American Countries*. Inter-American Development Bank (IDB) Working Paper Series, No 74, <<https://publications.iadb.org/en/innovation-and-productivity-evidence-six-latin-american-countries>>.

9. EUROSTAT, (2020). *Eurostat Indicators on High-Tech Industry and Knowledge – Intensive Services*. Luxemburg, European Commission, <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/htec_esms_an3.pdf>.
10. Frankel J., (2020). “The Pandemic Pain of Emerging Markets.” *Project Syndicate – The World’s Opinion Page*, July 31, <https://www.project-syndicate.org/commentary/covid19-will-hit-emerging-and-developing-economies-hardest-by-jeffrey-frankel-2020-07?a_la=english&a_d=5f240c4df2873622d0eb736b&a_m=&a_a=click&a_s=&a_p=%2Farchive&a_li=covid19-will-hit-emerging-and-developing-economies-hardest-by-jeffrey-frankel-2020-07&a_pa=archive-results&a_ps=&a_ms=&a_r=&barrier=accesspaylog>.

The Main Trends of high-tech Production Export and Import in Georgia

Giorgi Sanadze
PhD in Economics

SUMMARY

The role of high-tech based economy is increasing gradually in the modern world and has an appropriate impact on the development of certain counties economy. In this angle, the existing relevant environment in Georgia is not so favorable. It has to be noted that the widespread introduction of high-tech-based production and services ensures minimizing the effect of the retro economy in the whole country which at the same time will make a positive reflection on the wellness of the population. Implementation of these types of initiatives, the main focus should be definitely be on the development of high-tech and medium-tech industries. The successful realization of this precondition could be considered strengthening of the education and science sector, especially in terms of exact and natural science. The following article includes a review and brief analysis of data on high-tech-based products, their export and import, and value-added regarding the official statistical information which is at the same time would be very interesting for the public. Therefore, attracting and using high technologies in the Georgian economy in general could be a precondition for creating competitive products in the country that can meet the appropriate requirements existing in the society. Implementation of the innovation-based projects could be including only the high and medium high technological industry in accordance to international categories. Production of wine and beverages as well as mineral water and its export does not gain negative value of course but this direction would not be fully profitable for the Georgia’s economy at all. This process should be done through the growing of high-tech based production and service share in the total economy. Noteworthy, that COVID-19 pandemic processes in particular made significant impact on the traditional economic approaches. Thus, innovative ideas linked to high technology especially in post COVID era could play an important role both in the world and in Georgia.

Key words: *High-tech Production, External Trade, Value Added, Foreign Direct Investments.*